

ŞEYH OSMAN AVNÎ RÛHÂVÎ'YE ÂİT BİR İCÂZETNÂME (v.1300/1883)

A MYSTICAL EXPERTISE BELONGS TO SHEIKH OSMAN AVNÎ RÛHÂVÎ (Date of Death: 1300/1883)

Ömer NECÂTÎ

Tasavvuf Tarihi Araştırmacısı

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1182-2301>

Öz

Şeyh Osman Avnî Rûhâvî, Kâdiriyye yolunda üç ayrı koldan, Abdulkâdir Geylânî'ye uzanan silsilelere sâhip olan evliyânın büyüklerindendir. Bu kollardan birisi, Muhammed el-Ezherî vâsıtası ile Şeyh Dede Osmân Avnî'ye ulaşmıştır. Çalışmamızda, Muhammed el-Ezherî'nin, Şeyh Dede Osmân Avnî'ye verdiği icâzetnâme ele alınmıştır. Şeyh Osman Avnî Rûhâvî'nin tasavvufî kişiliği konusunda çok önemli bir belge niteliğinde olan icâzetnâme Arapça yazılmıştır. Hama şehrindeki Kâdiriyye dergâhının mürşidlerinden olan Muhammed el-Ezherî, bütün islâmî ilimlerde mütehasıs kâmil zattır. Hama Kâdiriyye Dergâhı'nın Abdulkâdir Geylânî'nin oğlu Abdurrezzâk'ın soyundan gelen kâmil mürşidlerinin isimleri ve soyağaçları, icâzetnâmede belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kâdiriyye, Ezherî, Şeyh Dede Osman Avnî.

Abstract

Sheikh Osman Avnî Rûhâvî is one of the leading sufis who has a series extending from three different branches on the road to Kadiriyye, to Abdulkâdir Geylânî. One of these branches reached Sheikh Dede Osman Avni through Muhammad al-Azharî. In our study, the mystical expertise given by Muhammed al-Azhari to Sheikh Dede Osman Avni is discussed. The mystical expertise, which is a very important document about the sufi personality of Sheikh Osman Avnî Rûhâvî, was written in Arabic. Muhammed el-Azharî, who is one of the guides of Kâdiriyye dervish lodge in Hama city, is a perfect person who is expert in all İslamic sciences. The names and family trees of the perfect murshids at Hama Kâdiriyye Dervish Lodge, descend from Abdurrezzâk who is from Abdulkâdir Geylanî's son, are specified in this mystical expertise.

Keywords: Kadiriyya, el-Azharî, Sheikh Dede Osman Avni

1. GİRİŞ

Mutasavvıfların büyüklerinden, Bekir'in oğlu Eyyûb'un oğlu Ebdâl Muhammed'in oğlu Seyyid Dede Osmân Avnî er-Rûhavî, Urfa Mevlîd-i Halîl Zâviyesinde 70 yıl irşâd vazîfesinde bulunmuş, 1883 yılında dâr-ı bekâya irtihâl etmiştir. Onun kabir taşında şu ifadeler yer almaktadır:

Burası, Allâhu Teâlâ'nın rahmetine kavuşmuş, günahları bağışlanmış, Allah'a yönelmiş, o'nun dışındakilerden yüz çevirmiş ve bu mübârek makâmının hizmetçisi olan, eş-Şeyh es-Seyyid Abdal kemalatın Muhammed Baba oğlu es-Şeyh es-Seyyid Dede Osman Avnî'nin kabridir. 1300 senesi Zilkade ayında 'Rabbine dön!' nidasıyla, fenâ âleminden bekâ âlemine göçtü.

Kâdiriyyede üç ayrı büyük kolun silsilesi ile Abdulkâdir Geylânî'ye bağlanan eş-Şeyh es-Seyyid Dede Osmân Avnî er-Rûhavî, tasavvufî kemâlâtın zirvesine ulaşmış, pek çok kâmil insan yetiştirerek, Anadolu'da Kâdiriyye yolunun intişârında önemli bir âmil olmuştur. Mevlîd-i Halîl zâviyesi vakfına bağışladığı kitaplar, İbrâhîm (a.s.) makamında sergilenen tâcı, külâhı, tesbîhi, sancakları ve yazma Kur'ân-ı Kerîm'ler, el yazması silsilenâmeler ve bilhassa yetiştirdiği kâmil insanlar vâsıtası ile günümüze kadar gelen irşâd metodu, o'nun tasavvufî şahsiyeti hakkında önemli bilgiler vermektedir.

*Çirâğ-ı mescîd u mihrâb u minber
Ebûbekir, Ömer, Osmân u Hayder.*

mısralarının yer aldığı, târihî kitâbe, o'nun irşâd faâliyetinde bulunduğu târihî Mevlîd-i Halîl Mescîdinin dış cephesinde yer almaktadır. Birinci mısradaki, Rasûlullah Aleyhisselâm, mescidin, mihrâbın ve minberin cirâğı olarak vasfedilmiş, ikinci mısradaki, Hulefâ-i Râşidîn Efendilerimiz'in (r.anhum) ism-i şerîfleri zikredilmiştir.

2. İCÂZETNÂME'NİN TERCÜMESİ

Bismillahirrahmanirrahîm ve bihi nesteînü.

Hamd Allahu Teâlâ'ya mahsustur. O, kulunun ihtiyacını giderip onu muradına erİştirendir. Selam o'nun kulları üzerine olsun ki, o kullar, seçilmiş, Allahu Teâlâ onları, ahd ve mîsaklerine vefalı olmakla şereflendirmiş, onları, muvahhid , doğru ve halifelerin imamları kılmıştır. Allahu Teâlâ, onları, kitap ve sünnet yolu üzere mukaddes zâtına dâvet ediciler yapmış, rabbanî şeyhler, olgun âlimler, dinde ortaya çıkan bidatleri ezip yok eden hükmediciler, aziz kitaba ve cedleri seyyidül mürselinin sünnetine yardım ediciler olarak arzında, ikâme etmiştir.

Salat ve selam Efendimiz Muhammed Aleyhisselâm üzerine olsun ki, o, Allahu Teâlâ'nın kulu, rasûlu ve nebîsidir. O bize, ahd, hidâyet ve bütün dinlere üstün kılınmak için Hak din ile gelmiştir. Allahu Teâlâ onu, sünnetine uyanlar ve izini takip edenler için şefaataçı kılmıştır.

Bundan sonra derim ki:

Bu, Kâdiriyye sâdâtının silsilesinin senedir. Kâdiriyye sâdatı, ahd almak, şerefli hırkayı giymek ve zikri telakkun etmekle, Abdulkâdir Ceylânî'ye, müntesib oldular.

O, İslâm'ın Alemi, Gavsü'l-Enâm, Kutbu'r-Rabbâni, Ferdü'r-Rahmâni, Heykelü's-Semedânî, Zü'l-Ke'si'l-Nûranî, el-Câmiu'l-Eştâtî'l-Meânî, Âlimlerin Seyyidi, Evliyânın Senedi, Mürşidlerin övücü, Muhakkık Âlimlerin Delili, Sâhibu'l-Kademi min el-Kıdem, Arabın ve Acemin Gavsı, Âriflerin Sultânı, Âşıkların Kalblerinin Kâbesi, Hakk'a Giden Yolların Dolunayı, Hakîkatlerin Güneşi, Efendim, Dayanağım, Hidâyet Edicim, Mürşidim, Üstâdım, Hak Yolunda Vesilem, Ebu Sâlih Abdulkâdir Muhyiddîn el-Hasenî el-Hüseynî, es-Sıddîki el- Gîlî, el-Ceylânî, el-Bağdâdî'dir.

Allahu Teâlâ, azîz sırrını mukaddes kılsın, kalbini, ruhunu, cisini, kabrini, türbesini nurlandırın, cennetin kapılarını ona açsın ve onun himmetine mazhar olarak bizi de, fakîrler ve mürîdler zümresinde haşretsın. Allahu Teâlâ ondan razı olsun ve gönlünü hoş etsin, bizim üzerimize ve bütün müslümanlar üzerine yardımını ihsân etsin.

Yâ Rabbî! Kâdiriyye sâdatı'nın bereketlerinden, sırlarından, hallerinden, sözlerinden, işlerinden dünyâda ve âhirette bize inâmda ve ihsânda bulun, âmîn..

(Bulunduğu belde, o'nun vücûdu ve koruması ile dâimâ mâmur olsun), verâ ve fakr sâhiplerinin yolundan giden, fukarânın hizmetçisi, Hama şehrinde, Kâdiriyye seccâdesinin şeyhi, neseb ve hasebi açık olan öyle bir zat ki, nesebini söylediği zaman, *ceddim Abdulkâdir* diye konuşan es-seyyid eş-Şeyh el-Hâc Muhammed el-Ezherî'nin, Abdulkâdir el-Ceylânî'ye uzanan şerefli soyu şöyledir:

Allahu Teâlâ'dan azîz sırrını mukaddes kılmasını ve şerefli kabrini nurlandırmasını, dünya ve âhiretin bereketleri ile ihsânda bulunmasını niyâz ettiğimiz eş-Şeyh, el-İmâm, el-Âlim, el-Âmil, el-Muhakkık, el-Müdekkık, el-Müslık, el-Mürşid, el-Ârifi bi'llahi Teâlâ, eş-Şeyh Abdulkâdir Ceylânî'nin oğlu eş-Şeyh Ebûbekir Abdurrezzâk'ın oğlu eş-Şeyh Nasr Kadıyyu'l-

Kudât'ın oğlu eş-Şeyh Ebu'n-Nasr Muhammed'in oğlu eş-Şeyh Zahîruddîn Ahmed'in oğlu eş-Şeyh Seyfuddîn Muhammed'in oğlu eş-Şeyh Şemsuddîn Muhammed'in oğlu eş-Şeyh Alâuddîn Alî'nin oğlu eş-Şeyh Nûruddîn Hüseyin'in oğlu eş-Şeyh Muhyiddîn Yahyâ'nın oğlu eş-Şeyh Şihâbuddîn Kâsım'ın oğlu eş-Şeyh Ali el-Hâşimî'nin oğlu eş-Şeyh Ahmed'in oğlu es-Seyyid eş-Şerîf eş-Şeyh Şerafuddîn'in oğlu el-Merhûm el-Mebrûr eş-Şeyh Abdurrezzâk'ın oğlu fukarâ ve miskînlerin mürebbsi, tâliblerin kıblesi el-Merhûm el-Mebrûr eş-Şeyh Yâsîn'in oğlu el-Merhûm el-Mağfûr el-Mebrûr eş-Şeyh Ömer'in oğlu es-Seyyid eş-Şeyh el-Hâc Muhammed el-Ezherî.¹

¹ Muhammed el-Ezherî ;

Hicrî 1168-1241 yılları arasında yaşayan bu zat, Abdulkâdir Geylânî'nin oğullarından olan Cemâlû'l-İrak Seyyid Abdurrezzâk Geylânî'nin neslindedir. Cedleri Seyyid Seyfuddîn-i Geylânî'nin yerleştiği Hama şehrinde seccâde-yi irşâda oturmuş âlim, fâzıl, kerâmet sâhibi bir zattır. Seyfuddîn-i Geylânî, Geylânî âilesinin Hama'ya ilk yerleşenidir. Muhammed Sa'dî el-Ezherî el-Hamevî el-Kâdirî h. 1168 senesinde Hama'da doğmuş ve orada büyümüş ve şöret bulmuştur. Ulûm ve funûn tahsili için Mısır'a gitmiş, yedi yıl veya daha fazla Câmîu'l-Ezher'de kalmış, Allah Teâlâ'nın fethi ile çeşitli şer'î naklî ve akli ilimleri tahsilden sonra h.1202 yılında Hama'ya dönmüş ders ve fetvâ vermeye başlamıştır. O, irşâd, zekâ, fazîlet, ilim ve akıl yönünden zamanının hucceti idi. Kâdiriyye'nin şerefli hırkasını, kardeşi olan velî, şerîf, kerîm imam, Hama Müftüsü Mevlânâ es-Seyyid Alî Efendi el-Ceylânî el-Hasenî'nin (kuddise sirrahu) elinden giymiştir. Câmîu'l-Ezher'de kaldığı için kendisine Ezherî adı verilmiştir. O (kaddesellahu rûhahu), ecillâ-i sâdât ve nübelâ-yı ârifin ve câzibet-i mürşidindendir. Zâhirî kerâmetlerin, övünülecek menkıbelerin, dîmî ilimlerin, nûrânî mânâların sahibidir. O, Allah Teâlâ'nın varlık âlemine çıkarıp elinden kerâmet izhâr ettirdiği ve dilinden gaybî manaları tekellüm ettirdiği bir zattır. Kardeşi Seyyid Alî Efendi el-Ceylânî'nin vefatından sonra seccâde-i irşâda oturdu. Hama'da fetvâ verdi. Sohbetinde pek çok ehl-i hâl, tahricde bulundu. Zikri uzak beldelerde şöret buldu. O, âdâbı kâmil, ahlâkı güzel, şemâilî zarîf, vakar, hüsn, hayâ sahibi az konuşan bir zattı. 1241 yılında Hz. Pîr'i ziyâret için Bağdat'a gitti. Orada amcası oğlu Nakîbu'l-Eşrâf Seyyid Mahmûd'un evinde kırk gün misâfir kaldı. Hama'ya döneceği zaman Hz. Pîr'i vedâ ziyâreti esnasında h. 1241 m. 1825 yılında vefat etti. Onu secde hâlinde vefat etmiş buldular. Bağdat'ta Hz. Pîr'in türbesinin bahçesine defnolundu (el-Ceylânî, 1311:51-52); Eş-Şeyh es-Seyyid Muhammed el-Ezherî el-Hamevî'nin neseb-i âlileri, Zammu'l-Ezhâr ilâ Tuhfetu'l-Ebrâr adlı eserin zeylindeki tercüme-i hâlinde şu şekilde belirtilmiştir. İmâmu'l-Hümâm, Bereketü'l-İslâm, Kutbu'r-Rabbânî, Ğavsu's-Semedânî, Sultânu'l-Evliyâ ve'l-Ârifin Mevlânâ Seyyidinâ ve Kıdvetünâ es-Seyyid Muhyiddîn Abdulkâdir el-Ceylânî radiyallahu Anh'ın oğlu İmâmu'l-Hâfîzu'l-Kebîr Ebu Bekr Tâcu'd-Dîn es-Seyyid Abdurrezzâk'ın oğlu Seyyidinâ es-Seyyid Nasr Kadıyyu'l-Kudât Ebu Salih'in oğlu Seyyidinâ es-Seyyid Ebu'n-Nasr Muhammed'in oğlu Seyyidinâ es-Seyyid Zahîruddîn Ahmed'in oğlu Nezîlu'l-Hama Seyyidinâ es-Seyyid Seyfuddîn Yahyâ'nın oğlu Seyyidinâ es-Seyyid Şemsu'd-Dîn Muhammed'in oğlu en-Nakîbu bi'l-Hama seyyidinâ es-Seyyid Alâuddîn Alî'nin oğlu en-Nakîbu bi'l-Hama seyyidinâ es-Seyyid Nuruddîn Hüseyin'in oğlu, en-Nakîbu bi'l-Hama, Seyyidinâ es-Seyyid Muhyiddîn Yahyâ'nın oğlu en-Nakîbu bi'l-Hama Seyyidinâ es-Seyyid Şerafuddîn Kâsım'ın oğlu en-Nakîbu bi'l-Hama Seyyidinâ es-Seyyid Şihâbuddîn Ahmed'in oğlu en-Nakîbu bi'l-Hama Seyyidinâ es-Seyyid Alî el-Hâşimî'nin oğlu Nakîbu Eşrâf-i Hama Seyyidinâ es-Seyyid Ahmed'in oğlu Nakîbu Eşrâf-i Hama Seyyidinâ es-Seyyid Şerafuddîn'in oğlu Nakîbu Eşrâf-i Hama Seyyidinâ es-Seyyid Abdurrezzâk'ın oğlu Nakîbu Eşrâf-i Hama Seyyidinâ es-Seyyid Yâsîn Efendi oğlu Müftîyi Hama Seyyidinâ es-Seyyid Ömer Efendi oğlu es-Seyyid eş-Şerîf ve'l-İmâmu'l-Hümâm el-Münîf Sâhibu'l-Ulûmî'd-Dîniyye ve'l-mükâşefâtî'l-Ğaybiyye Mevlânâ ve Seyyidinâ el-Hasîbu'n-Nesîbu'l-Ğitrîf Müftîyu'l-İslâm bi-Hamati's-Şâm ve Şeyhu's-Şüyûhi'l-Kâdiriyyeti fî asrihî fî bilâdi'l-İslâm es-Seyyid Muhammed Sa'dî Efendi el-Ezherî el-Ceylânî el-Hasenî el-Hüseynî Kaddesellahu sirrahu (el-Ceylânî, 1311: 50); Besnî'li Halîl Baba dergâhında bulunan, silsile-yi Kâdiriyye şu şekildedir: Ğavsu'l-Âzâm Abdulkâdir Geylânî, Abdurrezzâk, Ebu Sâlih Nâsır, Ebu'n-Nâsır Muhammed, Zahîruddîn Ahmed, Seyfuddîn Yahyâ, Muhammed, Şemsuddîn Muhammed, Alâuddîn Alî, Bedruddîn Hüseyin, Nûruddîn, Muhyiddîn Yahyâ, Kâsım Şerâfuddîn, Şihâbuddîn Ahmed, Abdurrezzâk Hamevî, Ali Hâşim Hamevî, Yâsîn el-Hac Ali Hamevî, Muhammed el-Ezherî el-Hamevî, Dede Osmân Rûhâvî (*Silsilenâme-i Meşâyih-i Kâdiriyye*).

Allahu Teâlâ onu dünyâ ve âhirette, o'ndan temenni ve ümid ettiği şeylere yaklaştırıp, nimetlendirsün ve onun velisi olsun, ismi zikredilen Seyyidimiz, Mevlâmız es-seyyid, eş-Şeyh el-Hac Muhammed el-Ezherî dedi ki:

Ben, bu mübârek şerefli kâdiriyye hırkasını, kardeşim şeyhim ve kıdvem el-Merhûm el-Mebrûr es-Seyyid eş-Şeyh el-Hac Ali el-Ceylânî'nin elinden, o da şeyhi, kıdvesi ve babası el-Merhûm el-Mebrûr eş-Şeyh Ömer'in elinden, o da şeyhi, kıdvesi ve kardeşi el-Merhûm el-Mebrûr eş-Şeyh Muuhammed el-Hasan'ın elinden, o da, şeyhi ve babası el-Merhûm el-Mebrûr eş-Şeyh Yâsîn'in elinden, o da şeyhi ve kıdvesi eş-Şeyh Alî'nin elinden, o da şeyhi ve kıdvesi, amcasının oğlu, eş-Şeyh İbrâhîm'in elinden, o da şeyhi ve kardeşi eş-Şeyh Abdurrezzâk'ın elinden, o da şeyhi ve babası eş-Şeyh Şerafuddîn'in elinden, o da şeyhi ve amcası eş-Şeyh Şihâbuddîn Ahmed'in elinden, o da şeyhi ve şekîki eş-Şeyh Abdullah'ın elinden, o da şeyhi ve amcası eş-Şeyh Şemsuddîn Ebu'l-Vefâ'nın elinden, o da şeyhi ve şakîki eş-Şeyh Şihâbuddîn Ahmed'in elinden, o da şeyhi ve babası eş-Şeyh Kâsım'ın elinden, o da şeyhi ve amcasının oğlu eş-Şeyh Abdalbâsıt'ın elinden, o da şeyhi ve babası Şihâbuddîn Ebû'l-Abbâs Ahmed'in elinden, o da şeyhi ve babası eş-Şeyh Bedruddîn Hasan'ın elinden, o da şeyhi ve babası eş-Şeyh Alâuddîn Alî'ın elinden, o da şeyhi ve babası Şerâfuddîn Yahyâ'nın elinden, o da şeyhi ve babası Şihâbuddîn Ahmed'in elinden, o da şeyhi ve babası Kadıyyu'l-Kudât Ebu Sâlih Nasr'ın elinden, o da şeyhi ve babası Tâcü'l-Millet ü ve'd-Dîn, el-Hâfız, cemâlû'l-Irak Ebû Bekir Abdurrezzâk'ın elinden, o da şeyhi, babası, mürebbisi, mürşîdi ve müslîki, Efendimiz, Mevlâmız Muhyi's-Sünneti ve'd-Dîn Abdulkâdir el-Ceylânî'nin elinden, o da şeyhi Kadıyyu'l-Kudât Ebû Saîd İbnu'l-Mübârek ibnü'l-Alî el-Mahzûmî el-Bağdâdî'nin elinden giydi.

Eş-Şeyh Abdulkâdir dedi ki:

Ebû Saîd el-Mahzûmî bana geldi ve 'senin benden benim de senden hırka giymem gerekir. Böylece her birimiz, diğeri ile bereketlenir' dedi.

Bu ikisi, şeyhleri olan Ebu'l-Hasan Ali İbn-i Muhammed İbn-i Yusuf el-Kuraşî el-Hekkârî'den hırka giydi.

O da, şeyhi Ebu'l-Ferec Tarsûsî'nin elinden o da Ebu'l-Fadl Abdurrahman İbn-i Abdulaziz Et-Temîmi'nin elinden, o da şeyhi Ebû Bekir İbn-i Delf eş-Şıblî'nin, elinden, o da şeyhi, Efendimiz Ebu'l Kâsım el-Cüneyd el-Bağdâdî'nin elinden, o da şeyhi Sırrî es-Sekatî'nin elinden, o da şeyhi Mâruf el-Kerhî'nin elinden o da şeyhi Dâvud et-Tâi el-Hanefî'nin elinden, o da şeyhi Habîb el-Acemî'nin elinden, o da şeyhi, tabînin seyyidi Hasan el-Basrî'nin elinden, o da Emîru'l-Mü'minîn Ali bin Ebî Tâlib Kerremellahu Veche'nin elinden, o da Nebî Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in elinden ilim aldı. Ve Rasûlullah, emînu'l-Vahy ve tâvûsu'l-Melâike Cebrail Aleyhisselâm'ın edebi ile edeblendi, Cebrâil Aleyhisselâm, İsrâfil Aleyhisselâm'dan, o da, Rabbu'l-Âlemîn'den ahz etti.

Hamd yalnızca Allahu Teâlâ'ya mahsûstur.Allahu Teâlâ'nın salât ve selâmı ebedî olarak, kendisinden sonra Nebî olmayanın, âlinin ve ashâbının üzerine olsun.

Ve eş-Şeyh Eyyûb'un oğlu, eş-Şeyh Muhammed Ebdâl'in oğlu, Mevlâsına yönelmiş, onun gayrısından yüz çevirmiş, ez-Zünnâdü'l-Kâdh, sâlih Oğul, el-Veledü'l-Kalb Es-Seyyid Eş-Şeyh Osmân bu mübârek yolu benden aldı. O'na icâzet verdim ve bu Kâdiriyye yolunda onu halîfe tâyin ettim, ona me'hûd olan şerefli zikri telkin ettim ve hurka-yı seniyyeyi giydirdim. Tarîkat ehlinin ahdi üzere biat etti ve onların inci dizisi gibi olan silsilesine katıldı. Onların mecîd olan zikrinin râyahasını kokladı. Bu konuda onlara intisâb etti. Onların eşsiz silsilesine dâhil olması haysiyetiyle, onun işi bu yolda onların üzerine oldu ve onların yüce, yüksek tarîkına süluk etti.

O'nun bu tarîka sülûku, himmetler sahibi, Kadiriyye sâdâtının güneşi ve dolunayı, Kâdiri seyyidlerinin silsilesinin incisi, saâdetli Hâşimiyye soyunun evlâdı, rabbâni hakîkatlerin denizi, samedâni mârifet sâhiplerinin önde geleni, fazîletli ceddinin ilham denizlerinin ğarifi kolaylaştırıcısı, müsâmaha göstereni, zorlukları izâle edeni, kerem semasında ışık saçan kerem sâhibi, zikri esnasında başka neseblerin zikredilmediği neseb sâhibi, Efendim Üstâzım, Kiblem, Kıdvetim, Mevlanâ, Seyyidünâ, Kıdvetünâ ve Şeyhuna, es-Seyyid eş-Şeyh Hazret-i Muhammed el-Ezherî el-Ceylânî el-Kâdiri İbn-i Merhûm eş-Şeyh Ömer İbn-i eş-Şeyh Yâsîn İbn-i eş-Şeyh Abdurrezzâk'dandır.

Velhamdülillahi ve kefâ. Seçilmiş kullara selam olsun. Seyyidimiz Muhammed Mustafâ'nın ve şerefli âl ve ashâbının ashâba tâbi olanların ve tebe-i tâbiînin ve halîfelerin üzerine, kıyâmet gününe kadar dâim ve ebeden, selâm, tâzim, tekrîm olsun. Velhamdülillahi Rabbi'l-Âlemîn.

Ve Allahu Teâlâ'nın salâtı, bütün enbiyâ ve mürselînin üzerine olsun. Bütün evliyâdan, Allahu Teâlâ râzı olsun ve azîz ruhlarını mukaddes kılsın ve onlara rahmet etsin. Bütün muhakkık ulemâdan, âşıklardan, sâdıklardan, mürîdlerden, muhiblerden ve ihsân ile kıyâmet gününe kadar onlara tâbi olanlardan da Allahu Teâlâ razı olsun ve onlara rahmet etsin.

Bu mubîn Kâdiriyye icâzetinin kitâbesi tamam oldu. Rebû'l-Evvel ayı, sene bin iki yüz kırk bir, Hicret-i Nebeviyye.

Allahu Teâla, Nebî Aleyhisselâm'm şerîatını kuvvetlendirsin. Nesebini dâim kılsın ve çoğaltsın ve onun şeref ve izzetini ziyâdeleştirsın. O şerîatın sahibine, din gününe kadar, ebeden ve dâimen en efdal salât ve en kâmil tahiyat olsun. h. 1241

Bu, Kutburrabbânî, Ğavsüssemâdânî, Câmiuleştâtil meânî, Seyyidim ve Üstâzım, Eşşeyh Hazret-i Muhyiddîn Abdulkâdir el-Ceylânî'nin vasiyyetidir. Allahu Teâlâ o'nun sırrını mukaddes kılsın ve kabrini nurlandırın ve dünya ve âhirette onun bereketlerini, yardımını bizim ve bütün müslümânların üzerine devamlı kılsın.

Çocuklarından biri, ondan vasiyyet istedi. Allahu Teâlâ, o'ndan razı olsun, vasiyyet isteyene dedi ki:

Ey oğlum, sana takvâyı, şerîatı ve şerîatın hudûdunu muhafaza etmeyi, ilim öğrenmeyi vasiyyet ederim.

Ey oğlum bil ki, bu bizim yolumuz, kitap, sünnet, kalbin selâmeti, elin cömertliği, ezâ ve cefâyâ katlanma, din kardeşlerinin kusurlarını affetme üzerine binâ edilmiştir.

Ey oğlum, sana, fakrı, meşâyıha hürmeti gözetmeni, din kardeşlerinle iyi geçinmeni tavsiye ederim.

Ve bil ki ey oğlum, fakrın hakîkatı, senin gibi birine muhtaç olmamandır. Tasavvuf, kıl u kâl ile elde edilmez. Sana ihlâsı tavsiye ederim. İhlâs, halkın görmesini unutmaktır ve Hâlik'in rûyetinde dâim olmaktır. İnsanların görmesini hatırına getirmemek, yaratanın daima gördüğünü unutmamaktır.

Sebepler konusunda, Allahu Teâlâ'yı itham etme! Bütün hallerinde o'ndan gelene razı ve sukûn üzere ol!

Ey oğlum, halkın Allahu Teâlâ'ya en yakını, ahlâkı daha güzel ve ameli daha faziletli olanlarıdır.

Ey oğlum, muhakkak bil ki, fakr ve tasavvuf iki ciddi şeydir, ona mizah ve hezlden bir şey karıştırılmaz.

Bu vasiyetim sana ve müslümanlardan, muhîblerden, mürîdlerden, onu, bütün işitenlere görenleredir. Allahu Teâlâ onları bereketli kılsın!

Allahu Teâlâ'dan, Nebi Sallellahu Aleyhi ve Sellem hürmetine, bizi, seni ve Müslümânları, sevdiği ve şeylere razı olduğu şeylere muvaffak etmesini isteriz.

Ve lâ havle ve lâ kudrete ve lâ kuvvete illâ billahi'l-Aliyyi'l-Azîm.

O bana yeter, o ne güzel vekîldir ve ne güzel yardımcıdır. Ve Sallellahu ala Seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihi ve sahbihi ve sellim, teslimen kesirâ.

Amîn. Velhamdülillahi rabbil alemîn.

Onu tasvir eden, muhiblerden el-fakîr es-Seyyid Muhammed ibn-i Abdulkâdir hâce. Yâ sâmiîn ve yâ hâzırîn! Sizden dua ve Fatiha rica ediyorum, Allahu Teâlâ sizden razı olsun. 1241 senesinde tamam oldu.²

² İcâzetnâme, (Mahmud Karakaş Özel Arşivi)

3. SONUÇ

İcâzetnâmeler, tasavvufi incelikleri ve sırları en vecîz şekilde izah eden yazılı vesikâlardır. Onlarda verilen silsileler, tasavvuf târihi araştırmaları için çok önemli kaynaklardır. Bir yolun irşâd halkalarını gösteren bu silsileler, Rasûlullah Aleyhisselâm'dan, icâzetin yazıldığı zamana kadar, o yolda irşâd vazîfesi yapan bütün kâmilleri sırası ile zikretmekte, icâzet verilen zâtı da o yolun irşâd zincirine dâhil etmektedir.

El-Hâc Muhammed el-Ezherî'nin verdiği bu icâzetnâme, Hâce Abdulkâdir'in oğlu Seyyid Muhammed tarafından Hicrî 1241 (Mîlâdî 1825) kaleme alınmıştır.

İcâzetname'de, Ezherî'ye atıfla şöyle denilmektedir:

Esseyyid, eş-Şeyh, el-Hâc Muhammed el Ezherî dedi ki:

Ben bu şerefli mübârek Kâdiriyye hırkasını, şeyhim, önderim, mebrûr ve merhûm kardeşim Ali el-Ceylânî'den giydim o da babası Ömer'den, o da Muhammed el-Hasan'dan, o da babası Yâsîn'den, o da Ali'den, o da amcası oğlu İbrâhim'den o da kardeşi Abdurrezzâk'tan o da babası Seyfu'd-Din'den, o da amcası Celâlu'd-Din'den, o da amcası Şihâbu'd-Dîn Ahmed'den, o da kardeşi Abdullah'tan, o da amcası Şemsu'd-Dîn Ebu'l-Vefâdan, o da kardeşi Şihâbu'd-Dîn Ahmed'den, o da babası Kâsım'dan, o da amcaoğlu Abdalbâsıt'tan, o da babası Şihâbu'd-dîn ebu'l-Abbas Ahmed'den, o da babası Bedru'd-Din el-Hasan'dan, o da babası Alâu'd-din Ali'den, o da babası Şerafu'd-dîn Yahyâ'dan, o da babası Şihâbu'd-Dîn Ahmed'den, o da babası EbîSâlih Nasr'dan, o da babası Cemâlî'l-Irak Abdurrezzâk'tan, o da babası Abdulkâdir Geylânî'den hırkayı giydi...

Ve eş-Şeyh Eyyûb'un oğlu, eş-Şeyh Muhammed Ebdâl'ın oğlu, Mevlâsına yönelmiş, onun gayrisından yüz çevirmiş, Sâlih Oğul, Es-Seyyid eş-Şeyh Osmân bu mübârek yolu benden aldı. O'na icâzet verdim ve bu Kâdiriyye yolunda onu halîfe tâyin ettim, ona zikri telkin ettim ve hırka giydirdim.

KAYNAKÇA

Ceylânî, es-Seyyid Muhammed Sa'dî el-Ezherî (1311). *Zammu'l-Ezhâr ilâ Tuhfetü'l-Ebrâr. Matbaatü'l-İlmiyye.*

İcâzetnâme (Mahmud Karakaş Özel Arşivinde)

Necâtî, Ö. (2000a). *Eş-Şeyh es-Seyyid Dede Osman Avnî Baba Rûhâvî (k.s.)*, Ankara. *Silsilename-i Meşâyih-i Kâdiriyye* (Adıyaman Besni İlçesi Halîl Baba Dergâhı'nda).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَنَسْتَعِينُ

لحمده وكفى والسلام على عباده الذين اصطفى وشرفه بولونا العمود
والمؤتو ويعلمهم من اللطف والائمة الملقاة واقامهم في ارشاد الداعين
القدسية على فح الكتاب والسنة مشايخ الزبائين وعلم الزاشرين
وسمكا القامعين للبدعة المظهيرين الذين واصلوا الكتاب العزيز وسنة محمد
سيد المرسلين والصلوة والسلام على سيدنا محمد عبده ورسوله ونبينه
جنانا بالعهد وبالمهدي ودين الحق ليطهر على الدين كله ويجعله شيعا لمن اتبع اثره وافق
من بعد وبعد فهدى سند سلسلة السادات القادريه المنسوبين باخذ العهد و
لبس الحرقه السنية ونقلن الذكر علم الاسلام وغوث الانام القطب الزباني والفردا

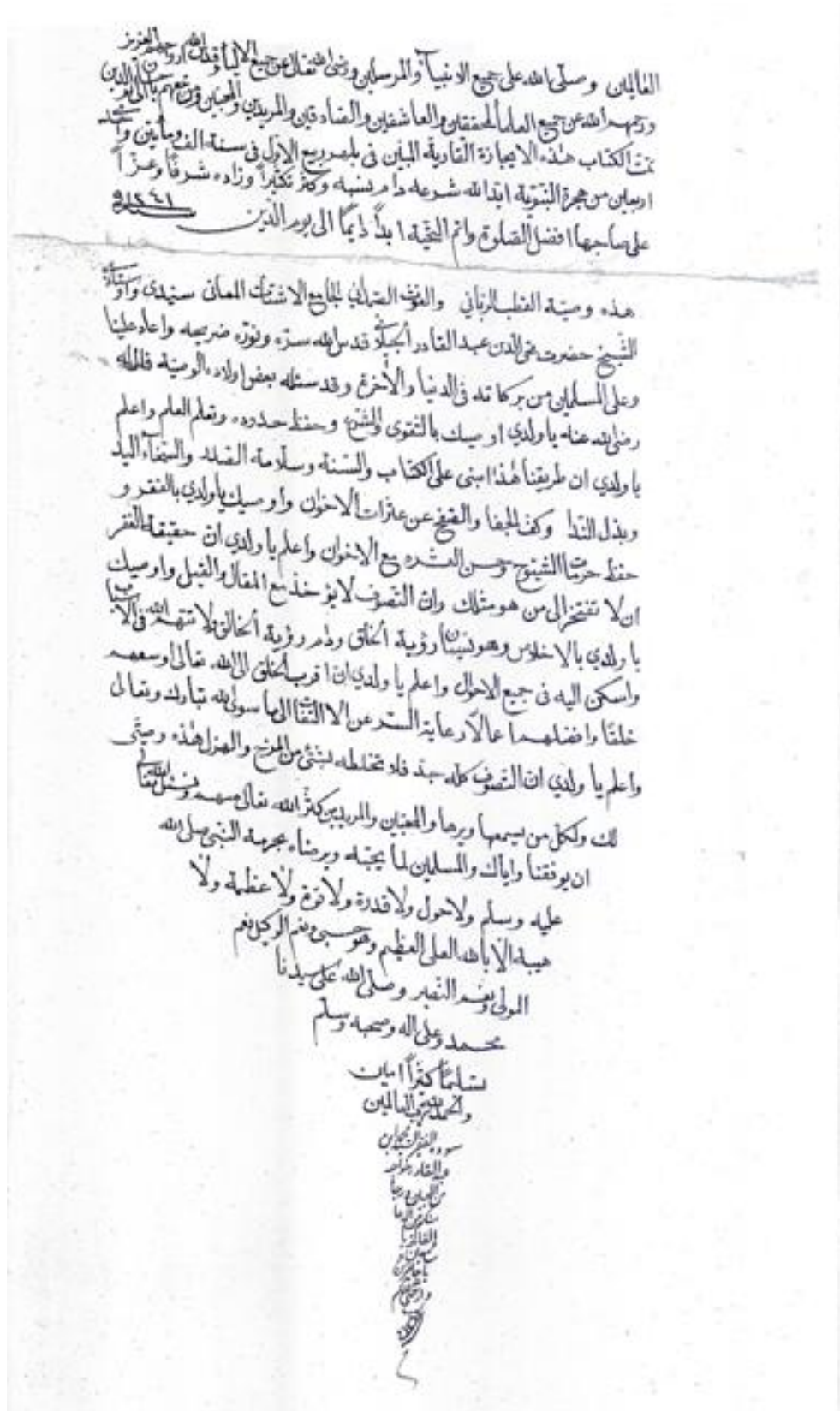
والهيكل الصمداني ذي الكمال التوراني اجماع الاشتات المعاني سيد العلماء وسند
الاوليا غير المرشدين ودهيل المحققين صاحب القدر من القدر عوف العرب والبحر
سلطان المعارفان وكعبة قلوب العاشقين بدر الطرائق وشمس الحقائق سيدي
وسندي وهدهدي ومرشدي واوستا ذي ووصلني الى الله باصله عبد القادري
الدين الحسن الحسين الصديق الكيل الجيادي البغدادي قدس الله سره العزيز الزواحه
ونوره قلبه وروحه جسمه وقبره وصنجه وجعل ابواب الجنان مفتوحه ومظهر لاهته
واحشدا في زمرة القدر والمريدين ورشني عنه وغنايه واعاد علينا وعلى كافة المسلمين
الامة اشغنا من بركاتهم واسرارهم واحكامهم واقوالهم وافعالهم في الدنيا

والأخيرة آمين من طريق افتقر الوري وخادمه الفقير شيخ سجد القادريه في حماه لازل
قطره عامر بوجوده وحماه في النسب الطاهر والحسب الظاهر الذي اذ انتسب قال جدي الشيخ
عبد القادر السبند الشيخ الحاج محمد الازهي ابن الرحوم المغفور المبرور الشيخ
عمر بن الرحوم المبرور مربي الفقراء المساكين قبله الطالين الشيخ عيسى ابن الرحوم المبرور الشيخ
عبد الرزاق ابن السيد الشرف الشيخ شرف الدين ابن الشيخ احمد ابن الشيخ علي الهاشمي
ابن الشيخ شعاب الدين القاسم ابن الشيخ محي الدين يحيى ابن الشيخ نور الدين حسين
ابن الشيخ علاء الدين علي ابن الشيخ شمس الدين محمد ابن الشيخ سيف الدين محمد
ابن الشيخ ظهير الدين احمد ابن الشيخ ابي النصر محمد ابن الشيخ نصر قاضي القضاة ابن الشيخ
ابن بكر عبد الرزاق ابن الشيخ الامام العالم العامل المحقق المدقق المسلك المشد القادر
بالله تعالى الشيخ عبد القادر الجيلاني قدس الله سره العزيز ونور ضريحه الشريفين ^{مكة} الدنيا
وفي الأخره قال سيدنا ومولينا المولى عليه ادناه نوله الله تعالى ما يرجاه ويتبعناه في دنياه
وموليا واخره لبست هذه المرقه الشريفه القادره المباركه من يد شيخه وقد وفي اخي
المرحوم المبرور السيد الشيخ الحاج علي الجيلاني وهو لبسها من يد شيخه وقد وقته وولده

الرحوم المبرور الشيخ عمر وهو لبسها من يد شيخه وقد وقته واخيه المرحوم المبرور
الشيخ محمد احسن وهو لبسها من يد شيخه ووالده المرحوم المبرور

الشيخ ليس وهوليسها من يد شيخه وقد رثه الشيخ على وهوليسها من يد
 شيخه وابن عمه الشيخ ابراهيم وهوليسها من يد شيخه واخيه الشيخ الرزقي
 وهوليسها من يد شيخه ووالده الشيخ شرف الدين وهوليسها من يد شيخه
 وعمه الشيخ جلال الدين وهوليسها من يد شيخه وعمه الشيخ شهاب الدين احمد
 وهوليسها من يد شيخه وشقيقه الشيخ عبد الله وهوليسها من يد شيخه
 وعمه الشيخ شمس الدين ابوالوفا وهوليسها من يد شيخه وشقيقه الشيخ شهاب الدين
 احمد وهوليسها من يد شيخه ووالده الشيخ قاسم وهوليسها من يد شيخه
 وابن عمه الشيخ عبد الباسط وهوليسها من يد شيخه ووالده الشيخ شهاب الدين
 ابوالعباس احمد وهوليسها من يد شيخه ووالده الشيخ بدر الدين الحسن وهو
 ليسها من يد شيخه ووالده الشيخ علاء الدين علي وهوليسها من يد شيخه ووالده
 شرف الدين يحيى وهوليسها من يد شيخه ووالده الشيخ شهاب الدين احمد
 وهوليسها من يد شيخه ووالده قاضي القضاة عماد الدين ابوالفتح وهوليسها من يد شيخه
 ووالده تاج الملوك والدين الحافظ جمال الدين ابوبكر عبدالرزاق وهوليسها من يد شيخه
 ووالده ومرتبته ومرشده ومسلكه سيدنا ومولانا محي السنة والدين عبدالقادر
 اجياد وهوليسها من يد شيخه قاضي القضاة ابن سعيد ابن المبارك بن علي الخزرجي
 البغدادي وقال شيخ عبدالقادر المذكور ابن ابن سعيد الخزرجي وقال ان تلبس مني
 خرقه واللبس منك خرقه يتبرك كل منابا الاخر وهاليسها عن شيخه ما في الخرقه التي احسن
 على ابن محمد بن يوسف القرشي الهكاري وهوليسها من يد شيخه ابوالفتح الطوسي

وهوليسها من يد شيخه ابو الفضل عبد الرحمان بن عبد العزيز النخعي وهوليسها من يد شيخه ابن
 ابن دلف الشبلبي وهوليسها من يد شيخه سيدنا ابي القاسم الجندي البغدادي وهوليسها
 من يد شيخه سدي الشقلمني وهوليسها من يد شيخه معروف الكرخي وهوليسها من يد شيخه
 داود الطائي المنفي وهوليسها من يد شيخه حبيب العجمي وهوليسها من يد شيخه سيد
 النابيين حسن الميمني وهوليسها من مير المؤمنين علي بن ابي طالب كرم الله وجهه وهو اخذ
 العلم عن النبي صلى الله عليه وسلم ونادى به بابا الامن الوحي لما وس الملائكة جبرائيل
 عليه السلام عن اسرافيل عليه السلام وهو عن رب العالمين واحمد وحده صلى الله
 على من لا نبي بعده وعلى الله وصحبه وسلم تسليماً دائماً وقد اخذ مني الولد الصالح الزناد
 القاج المقبل على مولاه المعز من من سواه الولد الثاب السيد الشيخ عثمان بن الشيخ
 محمد ابدال بن الشيخ انور الرازي قد اجزته وخلفته بهذه الطريقة القادرية
 ولبن خرقه السنيه وتلقن مني الذكر الشريف المعهود وابع علي الامل الطريقة المعهود
 وانتظم في سلك عقدهم التي فجع المجد وانتق من عرف ذكره المديد وانتسب في ذلك
 اليهم وصار امره في الطريق عليهم حيث اندج في سلسلة تقمهم البيه البيه
 وسلك في طريق نفسهم الرفيع من المولى الهما وشمل تادة التاثيره وبدرها التامر
 ذرة عقد الشبارة القادزيه وسلي السعادة الهاشمية بحر لطائف الربانية وحريرة والمفلا
 الصدايقه الفاردين بجار البها مرجه الفائقه وما هله الزائقة ذي الحسب الذي يضي
 في سماء الاحقنا والنسب الذي عند ذكره لم تذكر الا نسب ستيدي واستافى ولدي
 وقباني وقدوق ذي القتلونا وسيدنا وهدهدنا وشيخنا السيد الشيخ حضرت
 محمد الازهري الجيلة القادري ابن المرحوم الشيخ عمران بن الشيخ زين الدين الشيخ عبدالرزاق
 واحمد وكفي والنسلا على ياده الذين اصطنى والصلوة والنسلا على سيدنا محمد
 محمد المصطفى وعلى الله وصحبه الشرفي وعلى اتباعه واتباعهم واخلفي
 وسلم تسليماً وعظم بغيره كما ذكره تكوياً دائماً ابداً الى يوم الدين واحمد مهاب

Ek. 1. Eş-Şeyh es-Seyyid Dede Osmân Avnî Baba er-Rûhâvî'ye Muhammed Ezherî tarafından verilen Hicrî 1241 (Mîlâdî 1825) Târihî İcâzetnâme (Mahmud Karakaş Özel Arşivi)